

Vibrationsövervakning av Fortums vattenkraftverk i samarbete med Fortum Generation AB

Henrik Storm Simon Lundell

Fakulteten för teknik- och naturvetenskap
Karlstads universitet

Slutredovisning ELGC11, 2012

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 Vibrationsövervakning
 - Vad är vibrationer
 - Hur mäter man vibrationer
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 Vibrationsövervakning
 - Vad är vibrationer
 - Hur mäter man vibrationer
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Bakgrund

- Fortum Generation AB
- 211 vattenkraftverk vilket motsvarar 44% av energiproduktionen
- Vibrationsmätning utförs men kunskapen om varför är knapphändig då näst intill allt läggs på konsulter

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 Vibrationsövervakning
 - Vad är vibrationer
 - Hur mäter man vibrationer
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Problembeskrivning

- Förklara för Fortum vad vibrationsanalys är och varför de skall satsa på vibrationsövervakning
- Vad kan mätas och hur tillförlitliga är prognoserna
- Val av lämpligt vibrationssystem
- Hur skall mätningarna och analysen göras?

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 Vibrationsövervakning
 - Vad är vibrationer
 - Hur mäter man vibrationer
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Metod

- Deduktiv ansatsmetod
- Besök på Kymmens vattenkraftverk
- Samtal med personal och leverantörer

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 **Vibrationsövervakning**
 - **Vad är vibrationer**
 - Hur mäter man vibrationer
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Vad är vibrationer

- Vibrationer är helt enkelt en fram och tillbakagående rörelse som kan bero av en eller flera av följande orsaker
 - Glapp
 - Kraftstötar
 - Resonans

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 **Vibrationsövervakning**
 - Vad är vibrationer
 - **Hur mäter man vibrationer**
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Hur mäter man vibrationer?

- Olika typer av givare
 - Accelerometer (Piezo)
 - Hastighetsgivare
 - Förflyttningsgivare
- *On-line* och *off-line* system
 - Portabel
 - Fast monterad

För- och nackdelar med off-line utrustning

Fördelar		Nackdelar	
1	Portabilitet	1	Svårt att utföra korrekt mätning
2	Obegränsade mätningar	2	Begränsad för kritiska maskiner
3	Visuell inspektion på samma gång	3	Arbetssamt och kräver utbildad personal
4	Dataansamling är relativt enkel	4	Mätfrekvensen är begränsad
5	Möjlighet till rotorbalansering på plats	5	Okända problem förblir osynliga
6	Kräver ingen installation på maskinen	6	Oftast begränsad frekvens och amplitud vid mätning
7	Stör ej befintligt installerad utrustning	7	Analysen blir begränsad utan fasdata
8	Grundutbildning tar 5 dagar	8	Ofta endast använd vid haveri/larm
9	Relativt låg investeringskostnad	9	Svårt att avsätta personal för vibrationsmätning
10	Lägre kostnad per mätpunkt	10	Endast sedd som en underhållsfunktion

För- och nackdelar med on-line utrustning

Fördelar		Nackdelar	
1	Högkvalitetsdata tillgänglig för maskinanalys	1	Mätningarna är begränsade till antalet installerade sensorer
2	Mätningar görs automatiskt och kontinuerligt	2	Kräver att sensorerna är kopplade till CCR
3	Konstant kvalitet på mätningarna	3	Analys av data kan vara komplex
4	Direktlarm vid maskinfel	4	Kräver en utbildad diagnostiker eller konsult
5	Amplitud, frekvens, fas och last mäts	5	Hög kostnad per mätpunkt
6	Idealisk för livslängdsuppskattning	6	Relativt hög investeringskostnad
7	Kan länkas med annan processdata		
8	Synlig för operatörer och konsulter		
9	Fungerar med och utan säkerhetsbevakning		

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 **Vibrationsövervakning**
 - Vad är vibrationer
 - Hur mäter man vibrationer
 - **Varför ska Fortum mäta vibrationer**
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Varför ska Fortum mäta vibrationer?

- Identifiering av fel på turbin samt generator kan upptäckas i god tid
 - Glapp, resonans, slitna lager, obalans m.m.
- Minskar onödigt underhåll

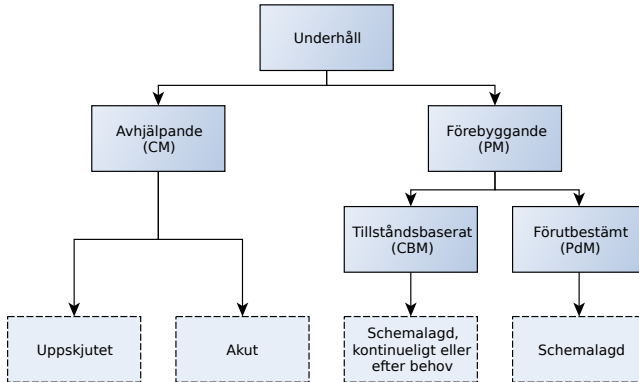

Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 Vibrationsövervakning
 - Vad är vibrationer
 - Hur mäter man vibrationer
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 **Underhåll**
 - **Underhållsstrategier**
 - Vad är CBM?
- 4 Diskussion och slutsatser

Underhållsstrategier

Figur: Underhållsstrategier utifrån SS-EN 13306:2010

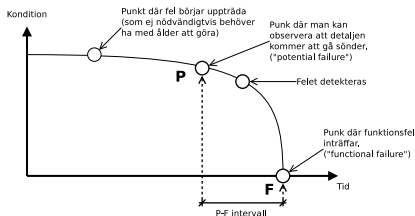
Översikt

- 1 Inledning
 - Bakgrund
 - Problembeskrivning
 - Metod
- 2 Vibrationsövervakning
 - Vad är vibrationer
 - Hur mäter man vibrationer
 - Varför ska Fortum mäta vibrationer
- 3 Underhåll
 - Underhållsstrategier
 - **Vad är CBM?**
- 4 Diskussion och slutsatser

Vad är CBM?

- Likt förutbestämt underhåll (PdM) men där intervallet samt vad som skall underhållas bestäms av maskinens kondition.
- Ju mer data, desto bättre prognoser kan göras.
- Implementering kräver stort fokus då ett halvfärdigt system är lika dåligt som att inte ha något alls.

Figur: Grafisk beskrivning av P-F intervall vilket är styrmedlet i CBM

Diskussion

- Det finns lite opartisk forskning gjord och få fallstudier inom ämnet vilket
 - gör det svårt att bedöma hur bra det fungerar i praktiken
 - påverkar källkritiken då mycket materiel kommer från vibrationsmätningföretag

Slutsatser

- En rekommendation är att för små resp. ej kontinuerligt drivna kraftverk använda ett portabelt instrument
- *On-line* övervakning är en bra investering vid stora eller nya vattenkraftverk
- Generellt gäller att lagring av mätdata bör ske inom företaget
- Undviks haveri minskar produktionsförlusterna
- Läge att investera ty ålder kommen

Sammanfattning

- Fokus ligger på **utbildning av egen personal** inom Fortum.
- Vibrationsövervakning är ett **bra verktyg för underhållsarbetet** vilket man bör satsa på.

Sammanfattning

- Fokus ligger på **utbildning av egen personal** inom Fortum.
- Vibrationsövervakning är ett **bra verktyg för underhållsarbetet** vilket man bör satsa på.

Frågor?

